

Slovenski dom

Štev. 293

V Ljubljani, v sredo, 23. decembra 1936

Leto 1.

General Franco zavrača vsako posredovanje

London, 23. decembra, o. Včeraj je angleško zunanje ministrstvo dobilo odgovor španske nacionalistične vlade v Burgosu na predlog glede posredovanja v španski državljanski vojni, ki sta ga sprožili angleška in francoska vlada. Nacionalistična vlada je z veseljem in natančno proučila angleški predlog, toda mora zaradi jasnosti prositi naslednjih pojasnil od angleške vlade:

Kako si angleška vlada zamišlja uspešno izvedbo posredovanja in nadzorstva nad vojno v tistih pokrajinah, ki so še pod oblastjo rdeče vlade, ko pa je vsakomur popolnoma jasno, da rdeča vlada ne more nikjer v svojih krajih vzdrževati reda in bi tudi ne mogla dati članom kake mednarodne komisije zadostnega varstva, da bi svoje poslanstvo dobro izvršili.

Nacionalistična vlada obžaluje, da Anglija še ni spoznala veličine španskega nacionalističnega gibanja ter ga priznala, marveč da se še zmeraj vzdržuje slike z rdečimi tolpami ter valencijskimi anarhisti.

Italija in Nemčija ostaneta glede Španije pri starem

London, 23. decembra, o. Kljub včerajšnjim vestem, da bo zaradi sporazuma z Anglijo Italija nehala z umešavanjem v španske zadeve, prihajajo iz londonskih diplomatskih krogov poročila o včerajšnji seji odbora za nevmešavanje. Na tej seji sta nemški in italijanski zastopnik odločno nasprotovala predlogom, da se prepove nabiranje in pošiljanje prostovoljcev v Španijo.

Kakor poročajo angleški listi iz Nemčije, tudi dejansko neprestano odhajajo tako imenovani prostovoljci, ki so v resnici redni vojaki nemške vojske, katere v Španiji preoblačijo v uniformo španske tujske legije. Iz Nemčije odhaja tudi potrebni vojni material za te prostovoljce, prav tako prihajajo pa tudi iz Italije neprestano novi transporti. Pred Madridom se organizira irska prostovoljska legija. Čež Francijo pa se vozijo neprenehoma nove kolone rdečih prostovoljcev, ki jih nabirajo španski sovjetski agenti po vsej Evropi. Iz vsega tega je razvidno, da o kakem nevmešavanju v španske zadeve ne more biti nič več govora in da je vse skupaj samo nepotrebno govorjenje.

Pariz, 23. decembra, m. Po poročilih iz Španije se na obeh španskih frontah bori okoli 50.000 inozemskih prostovoljcev. Na strani generala Francosa je okoli 11.000 Nemcev ter okoli 5.000 Italijanov na Balearskih otokih. Na strani madridske vlade

Božični govor sv. Očeta

Vatikansko mesto, 23. dec. o. Sv. oče bo svojo božično poslanico o miru, poslal vsem narodom sveta po radiu v četrtek ob pol 13. Zaradi še vedno resnega stanja njegove boleznijo bo ta poslanica nadomestila običajni papežev božični govor pred kardinalskim zborom. Sv. oče jo bo prebral iz postelje. Ker se je bati, da bi ga slabost ne zadela med govorom, bo ves čas stal ob strani njegov osebni zdravnik dr. Milani, da bi mu nudil prvo pomoč, če bi bilo potreba. Poleg njega bo tudi državni tajnik Pacelli. Po mnenju zdravnikov bo sv. oče moral ostati še tri ali štiri tedne v postelji.

Vojna na Kitajskem

Nanking, 23. dec. c. Pogajanja med Čankajškom in Čansuljanom ter nankinsko vlado potekajo po zadnjih vesteh zadovoljivo in upajo, da bo Čankajšek kmalu izpuščen. Kljub temu pa se vladne čete pomikajo proti Sianfuju. Včeraj so kljub pogajanju vladna letala bombardirala postojanke upornikov.

V Sianfu je dospela Čankajškova žena, ki je pred odhodom dejala, da bo skušala za vsako

pa se bori okoli 8000 nemških prostovoljcev emigrantov, skoraj istotoliko pa je tam tudi Francozov. Dalje je še 5000 Rusov ter skupno 4000 Čehov, Poljakov, Bolgarov in Portugalcev.

Vesti z bojišč

Salamanca, 23. decembra, AA. Havas: Nacionalno vrhovno poveljstvo objavlja, da se je na aragonskem bojišču samo lahno streljalo. Naše čete so vrgle nasprotnike s položajev pri Geta-

feju. Nasprotnik se je umaknil in pustil na bojišču 4 strojnice, 4 topove in 50 mrtvih. Na madridskem bojišču in na severnem bojišču ni bilo resnejših dogodkov.

General Franco je ustanovil vrhovno »vojno junto«, ki naj vodi vse vojaške zadeve.

Madrid, 23. decembra, AA. (Havas.) Odbor za obrambo Madrida je danes opoldne izdal tale komunikate:

Ko so se čete obrambe Madrida nadčloveško upirale skrajno srditimi napadom nacionalističnih čet, trajajočim že pet dni, so pred 24 urami začele krepak protinapad v več odsekih madridskega bojišča, posebno na severozahodnem delu prestolnice. Uspeh tega protinapada je bil popoln. V odseku so zavzele poslednje hiše tega madridskega predmestja.

V pokrajini Carabancelu je bil boj posebno težak. Tam so morali falangisti po hudih izgubah zapustiti svoje postojanke. V odseku Jumeri Pocuelo so republikanci ponovno zavzeli vas Boadillo del Monte in potisnili svoje postojanke naprej od črte, ki so jo imeli zasedeno v trenutku, ko so nacionalistične čete začele napadati v teh krajih. V naše roke je prišlo šest tankov.

Svet priznava konec Abesinije

London, 23. dec. c. Po vesteh, ki so včeraj prihajale v London, je angleško francoski korak glede priznanja sedanjega stanja v Abesiniji vzbudil nenavaden odmev po svetu. Videti je, da so vse države čakale samo francoskega in angleškega zgleada, da tudi one priznajo dejstvo, ki ga ne spravi s sveta več nobena papirnata izjava.

Svoj sklep, da spremene poslanstva v Addis Abebi v konzulate, so včeraj sporočile italijanski vladi še Združene države, Belgija, Švica in Čile. Pričakovati je treba, da bodo v kratkem sledile še ostale države na svetu. S tem je usoda Abesinije zapečatena in so Italijani dobili zdaj za svoja prizadevanja tudi moralno zadoščenje. Ni dvoma, da bo koraku, ki so ga storile njene najvažnejše članice, sledila tudi Zveza narodov. Male države pa še zdaj trpe zaradi protitalijanskih sankcij, ki so jih hotele tiste vlade, ki zdaj zasledbo Abesinije priznavajo.

Odmevi v Rimu

Rim, 23. decembra, AA. (Havas) Nocojšnji listi pozdravljajo sklep Francije in Velike Brita-

nije, da izpremenita svoja poslanstva v Addis Abebi v generalne konzulate.

Preureditev angleškega in francoskega poslanstva v generalne konzulate v Addis Abebi so sprejeli tukajšnji krogi z velikim zadovoljstvom.

»Messaggero« piše, da je priznanje dejanskega stanja v Abesiniji važnejše kakor pravni pridržki. Krivici, storjeni Italiji s sankcijami, dajejo sedaj postopno in dejansko zadoščenje.

Pariz, 22. decembra, AA. (Havas) Današnji »Journal« trdi, da je objave italijansko-britanskega dogovora o Sredozemskem morju pričakovati v najkrajšem času. List pravi, da je celo možno, da bo dogovor razglašen že 24. t. m.

Virginio Gajda objavlja v »Giornale d'Italia« članek, v katerem pravi, da utegne ta sklep mednarodnim stikom koristiti.

»Tribuna« smatra, da sta logični in jasni dejanji francoske in angleške vlade vredni dose-danega dela. Ugledne francoske osebnosti smatrajo, da odgovorja ponovna vzpostavitev pri-srčnih stikov med Francijo in Italijo potrebi, ki jo oba naroda splošno čuti.

Pred novim veleizdaškim procesom v Moskvi

Varsava, 23. dec. o. Poljski listi poročajo, da je bila zadnja čistilna akcija sovjetske policije dosti obsežnejša, kakor pa mislimo. Veleizdaški proces proti nemškim državljanom je bil samo podrobnost iz celote, ki bo prišla do izraza v velikem procesu sredi januarja. GPU je v šestih tednih zaprla okrog 150 ljudi, med njimi še tiste nekdanje Lenineve sodelavce, ki so pri procesih v avgustu odnesli zdravo kožo. Med njimi so prijeli 35 Nemcev, od Rusov pa Karla Radeka, glavnega urednika »Izvestij«, Sokolnikova in generala Kutno. Vsi bodo obtoženi vohunstva, sabotaže, zarote proti Stalinu in pa da so širili narodno socialistično propagando.

ceno doseči osvoboditi svojega moža, če pa ne, da bo Čankajšanu predlagala, naj obdrži v ujetništvu kot talca njo samo.

Nekatere druge vesti pa poročajo, da se je Čankajšek z uporniki že sporazumel in da bo takoj napovedal vojno Japoncem, toda zdi se, da so ta poročila še bolj neosnovana, kakor vsa druga. Značilno je, da je včeraj odpotoval iz Nemčije kitajski general Van Čing Vej, ki je izjavil, da je zaradi vidilne vloge Čankajškov na Kitajskem zdaj nujno potrebno, da marsala osvobodijo. Iz zanimanja pa, katero poklanja kitajskim zadevam Nemčija in z ozirom na včeraj sklenjeno pogodbo glede dobav železa in železnih izdelkov Kitajski, pa je treba sklepati, da bo Nemčija poslegla v kitajsko državljansko vojno najbrž prav tako brezobzirno, kakor je v špansko.

Najstrašnejši dogodek iz l. 1936 - letalska nesreča pri Ljubljani pred sodiščem

Letalska nesreča nad Ljubljano leta 1933 je zahtevala osem človeških življenj. Druga, nič manj grozna, leta 1936 pa sedem življenj. V imenu slovenske javnosti in v imenu svoje vesti smo vprašali po krivcih. Takratni in sedanji šef ljubljanskega letališča dr. phil. in paed. Stane Rape nas je tožil zaradi klevete. Dr. Rape je dobil zadoščenje v znesku 300 Din. Slovenska javnost in mi pa še zmeraj stojimo pred uganko o tem, kaj je zakrivilo to strahotno nesrečo. — (Natančno poročilo o razpravi na zadnji strani.)

Vesti 23. decembra

Za sporazum med Italijo in Anglijo se zelo navdušuje francoska javnost, kakor pišejo italijanski listi in vzbuja v Italiji to veliko veselje.

Izbruh ognjenika v Salvadorju je zahteval 400 žrtve, toliko trupel so privlekli do zdaj izpod lave. Celotno število pa bo znašalo gotovo nekaj tisoč.

Nevmešavanje v špansko državljansko vojno namerava izvesti Francija do konca. V tem smislu je govoril francoski poslanik v Londonu z angleškim zunanjim ministrom.

O grozotah letalske vojne je včeraj v Parizu predaval v mednarodni diplomatski akademiji letalski minister Laurent Eynac. Njegovo predavanje je bilo gotovo zelo verodostojno.

9 ur zamude je imel na poti od New Yorka do Cherbourga največji parnik sveta »Queen Mary«, zaradi viharja na morju. Ladja se je zibala tako močno, da je bilo 10 oseb ranjenih od tega, ker jih je vrglo ob steno.

Angleški kralj Jurij VI. je sprejel včeraj v avdienco canterburškega nadškofa, ki se je zadnje čase zelo udeleževal v angleškem ustavnem sporu. Amnestijo bo izdala v kratkem francoska vlada v zelo širokem obsegu.

Italijanske čete v Abesiniji, ki so zavzele pokrajino okrog abesinskih jezer, so našle v neki votlini 12 Evropejcev, med njimi tri francoske misijonarje in štiri ženske, ki so se skrivali pred abesinskimi tolpami.

Angleška družba za preskrbovanje Nemčije s surovinami iz angleških kolonij, se je osnovala v Londonu in bo finansirala kot nekaj kompozicijski urad za nakup surovin v angl. kolonijah. Posredovala bo izmenjavno nemških industrijskih izdelkov.

Odbor za nevmešavanje se sestane danes in bo spet proučeval španske vprašanje.

Dva sinova rase Kase so ujele italijanske čete v pokrajini Soa, na svojem pohodu proti sudanski meji.

Švicarski državni proračun za leto 1937 je sprejel zvezni svet s 25 glasovi proti šestim.

Konferenco glede Aleksandrette so imeli v francoskem zunanjem ministrstvu včeraj. Turčijo je zastopal zun. minister Aras.

Gonjo proti katoliški stranki v Gdanskju je začela narodno socialistična policija, ker se nemški katoliki tega mesta niso udali, da bi svojo stranko razpustili in se priključili narodno socialistični stranki.

Nov francoski tiskovni zakon so že začeli izvajati, in sicer, kakor pravi uradno poročilo Blumove vlade, zaradi tega, ker je neki veliki list objavil vest, da je letalski minister Cot prodal valencijski vladi letalo najnovejšega modela, katerega nima niti francoska armada. List je obdolžen, da je rusil disciplino v vojski, ker je pokazal na korupcijo.

Zdravstveno stanje sv. Očeta se ni nič spremenilo in papež še zmeraj leži ter v postelji opravlja državne posle.

Angleškega posojila za Nemčijo ne bo, taka poročila prihajajo iz londonskega finančnega sveta.

Glede prepovedi frimasonskih organizacij v Švici bodo izvedli ljudsko glasovanje, tako je včeraj sklenil švicarski zvezni svet.

Posebno dovoljenje vojaških oblasti za izselitev iz Nemčije morajo imeti po včerajšnji uredbi nemške vlade vsi moški med 18 in 45 letom, ki grejo zaradi zaslužka v inozemstvo.

Novoletnega sprejema na italijanskem dvoru letos ne bo zaradi tega, ker ni še z vsemi državami, ki imajo svoje poslanike v Rimu, razčiščeno vprašanje, ali bodo poslaniki oslovili italijanskega kralja z naslovom cesar.

Trikratno tedensko zvezo Rim-Addis Abeba za redni potniški promet bo v kratkem uredila italijanska vlada.

Vatikansko glasilo za kinematografijo, ki bo bogato ilustrirano, je začela izhajati. List se imenuje »Primi Piani« in ima nalogo propagirati dober umetniški film v smislu papeževе okrožnice v »Vigilanti kura«. Morda bodo ta papeževa prizadevanja rodila v filmskem oziru kakih sadov celo pri nas.

Papeški nuncij v Berlinu, je pri zun. ministru Neurathu protestiral proti najnovejšemu zakonu o vzgoji nemške mladine, ki sili katoliško mladino v obvezno članstvo hitlerjanskih organizacij. S tem je nemška vlada kršila konkordat v najbolj grobi obliki, brez ozira na to, da so ti zakoni po svojem duhu poganskim docela nasprotni katoliškemu mišljenju.

Nemčija bo dobavljala Kitajski železniški material in je že sklenila s Kitajsko pogodbo za nabave v znesku 40 milijonov dolarjev.

Vse sporazume glede književne lastnine in avtorskih pravic je razveljavila meksikanska zbornica, češ da take omejitve samo zadržujejo kulturni razvoj malih narodov, ki ne morejo plačevati velikih pristojbin za prevode znamenitih del. Pogajanja glede Aleksandrette so se sinoči razbila, ker je francoska vlada odbila turške predloge o tem, kako naj bi se uredil položaj turške manjšine.

Javno pismo proti vojvodu Windsorskemu, bivšemu kralju Edvardu VIII. je včeraj objavil v nekem cerkvenem listu yorski škof dr. Temple. Canterburški nadškof pa je prav tako v javnem pismu obsodil vsak izraz simpatij za odstopivšega kralja, češ da se s tem odobrava tudi, ko je živel z dvakrat poročeno žensko.

Štefan Modrinjak

Stefan Modrinjak je bil živahen, svoboden duh, ki ni bil prav zadovoljen s svojim poklicem. — Radi osamljenosti se ni mogel toliko kulturno izživljati, kolikor bi se lahko. — Vendar pa je bil preporodno usmerjen in narodno zaveden. V poslanici k Cvetkovi primiciji je napisal: »Zadni človek je na sveti, ki svoj rod za nič drži —«.

Koledar

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartus, Moste.

* KINO

Seja občinskega sveta:

